

Locuinti'a Redactorului:
si
Gancelari'a Redactiunii:
e in
Strat'a Morarilor Nr. 13.

istorile nefrancate nu se voru
mai decât numai de la coresponden-
tii regulari ai „Federatiunii“
articlii tramsi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demanet'a.

Scire electrica partec. a „Feder.“

SABTU, 1. octobre 1868. Congressul naționalu besericescu romanu, astă-di la ora II, conformu propunerei deputatului Borlea, a primitu a se face dificultăti in contr'a proiectului de lege pusu pe més'a dietei unguresci de ministrul de cultu baronu Eötvös, referitoru la organisarea scoleloru popu-

Pest'a, 18/30 sept. 1868.

Dupa o serbare atâtu de indelungata, dupa ceva traganare fără de neci una caușa, comisiunea dietei Ungariei, esmisa in *cestiunea naționale*, va mai tienè o siedintia, la 4 optobre. In acesta siedintia comisiunea de 40 de membri va pertratà elaboratul subcomisiunei de 11 membri. — Grabl'-va apoi comisiunea a raportà dietei despre lucrările sale? este o intrebare, la care esperiatia ne invetia a respunde, că va fi unu lueru multu insemnatoriu, de cum va comisiunea d'in cestiune va afă cu cale a nu se opri la siedinti'a ce o va tienè in 4 opt., ci va merge mai departe. Ori cum va fi, noi tragem tota atenția deputatilor romani d'in Ungaria a supr'a acestui punctu, rogandu-i a delatură alte agende si a se infatisi la dieta. Afara de cestiunea naționale, mai este inca una impregiurare momentosa, care rechama imperativu presinti'a deputatilor nostri in dieta. Anume dict'a Ungariei va esmitre o comisiune, in care se voru alege membri d'in fia care confesiune, si care va fi insarcinata cu gatirea unui elabotat in privinti'a organisarei scoleloru elementare. Deci si d'in acestu punctu de vedere, ar' fi bine daca domnii deputati romani (d'ntre cari multi sunt insarcinati si cu alta missiune importanta), s'ar' infatisi acolo unde li este presinti'a *mai nezesa*.

Ori cătu de nepotrivitu lucru să fie, ne vedemutu-si siliti a aminti aci, pre langa scirea despre siedinti'a ce va tienè comisiunea esmisa in caușa naționale, că Klapka face mare alaiu in „Századunk“, almoniandu pre guvern „să organizeze cătu mai curendu honvedii, pentru ea poporul să se pota speră; că-ci nu mai incape nici o indoieala, că in Bucuresci se coce planul de a irumpe cu ajutoriul Russiei in Transilvania si in Banatu.“

Presupunerea nostra, atinsa cu una ocasiune, că cum ar' dorî unii unguri să deslege caușa naționale si să fericesc patria, este acum adeverita. Klapka o spune verde, că fără honvédi e reu. Elu ve-de ce vede, numai cătu nu vede ce vedu toti omenii cu minte: că alungarea visiunei ce tortureza pre unguri si fericirea patrici nu se poate asteptă de la honvédi, ci de la multiemirea națiunilor neindreptătite. In locu de a se ocupă cu lucruri chimerice, dlu Klapka si toti cei de o parere cu dsa ar' face mai bine, daca ar' suatu guvernului, ca in locu de grabnică organisare a honvédilor să grăbesca drept'a deslegare a cestiunei naționale; că-ci singuru astăa poate aduce vr'o fericire si pentru unguri; alte căli sunt periculoase, si pentru tristele resultate nu vomu si noi respundietori.

Chiar' in momintele aceste-a ni vine la mana enciclica a parintelui episcopu **Josifu Papp-Sallagi**, adresata clerului de sub jurisdictiunea sa archipastoresca, in obiectul *pronunciamentului*. Am recutu cu ochii preste ea si am inlemtit, — vomu impartesî-o in nr. viit. sperandu, că pre atunci vomu și mai multa paciintia pentru a o potè aprofîta dupa meritu.

Dietă Ungariei.

Siedinti'a d'in 29 septembrie a casei deputatilor.

Presedinte: C. Szentiványi, notariu: S. Bujanovics, ministri: B. Horváth, M. Lónyay, St. Gorove, b. Wenckheim si b. Eötvös.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei d'in prima, presedintele presinta scrisorile incuse, si in aceste cererea lui Mateiu Onossy, pentru a i se da concediu de 4 septemane, care i-se si acorda.

Mai multi deputati presinta diferite petitiuni d'in partea alegatorilor lor, cari se transpunu comisiunilor respective.

Ordinea dîlei este: proiectul de lege referitoru la rescumperarea diecimelor de vinu.

Desbaterea generale o incepe Balt. Halász, declarandu, că nu primesce proiectul de pre tapetu neci in generalu neci in specialu, pentru că nu afia in elu ecuitate si cu atâtu mai putinu dreptate.

Gavr. Lónyay saluta proiectul de sub intrebare, inse crede a fi de lipsa a discută bine intrebarea, că: ore cine să suporte spesele rescumperării?

Poporul a dorit si doresce, dñe oratorulu, ca diecimele să le rescumpere tier'a, si acést'a i-se pare a fi un'a dorintia justa, cu atâtu mai vertosu, că-ci este expresa chiaru si in art. IX. d'in 1848. (Contradicteri.)

Paulu Nyáry afia de lipsa a se deslegă trei intrebări principali si anume: 1) Are dreptu statul a espropriă, candu interesele capitali ale tierii pretindu espropriarea, său ba? Si daca e, 2) cum să se intempele espropriarea? Respusu: prin rescumperare. A trei-a intrebare este, că ore respusulu intrebării pote-se aplică in casulu presinte, cu privire la rescumperarea diecimelor de vinu? Oratorulu crede, că da, si nu afia de lipsa a discută, că ore pamentul său proventul să se ice de basea rescumperării? pentru că esinti'a cestiunii este, ca proprietarul să nu devina lipsit de equivalentul pamentului său. Primesce proiectul de basea pertraptării generali.

Min. B. Horváth crede, că intreg'a casa doresce rescumperarea diecimelor de vinu, si acést'a d'in punctu de vedere nu numai economicu, ci si politicu. Intrebarea prima este, că rescumperarea cum să se intempele, d'in fondulu tierii său prin cei ce detorescu diecimele? Cea d'antâia o afia neposibile in starea presinta a finantelor Ungariei si chiaru ne justa, pentru că diecimele de vinu nu sunt de natura urbarialitătilor; a dou'a crede a fi drepta, justa si corespondientia impregiurărilor. A dou'a intrebare ar' fi: să se iee ore pamentul de basea rescumperării său venitulu anualu? Vorbitorulu primesce de basea rescumperării venitulu anualu.

Georgiu Kurecz combate asertiunea lui Gavr. Lónyay, discundu, că legile d'in 48 nu dispunu desfintarea diecimelor.

Sig. Bernáth reflectandu la cele dîse de G. Lónyay, afirma, că legile unguresci in trecutu nu dispuneau, ca iobagiu să respondă diecimele, ci constringau pre domnii proprietari să le contraga, si cei ce nu le contrageau, comiteau (!) crima de lesa maiestate (art. 46 si 47 d'in deer. lui Uladislau). Nu sustine propunerea, ca tier'a să rescumpere diecime de vinu, că-ci, dupa parerea lui, si diet'a d'in 48 a procesu reu, decretandu, ca urbarialităile să fie rescumperate de tiera. Primesce proiectul in generalu.

Carolu Vecsey propune, ca viile d'in tenu-tulu Tokaj-Hegyalja să se clasifice in 5 clasi, si judeg-rulu d'in clasele primari să aiba a fi rescumperat cu 30 pana la 60 florini v. a., ér' celu d'in clasele secundare cu 8—12 fl. v. a.

Paulu Szontagh (d'in Nograd) doresce, ca basea rescumperării să fie pamentul.

E d. Zsedenyi springesce amendamentul facutu de C. Vecsey.

Sam. Bonis ar' dorî, ca vorbitorii să nu se abata de la generalu la cele speciali — in decursul desbaterii generali, si primesce proiectul de base pentru pertraptarea speciala.

Lud. Horváth ca raportoriulu comisiunii centrale, springesce proiectul de pre tapetu; — si cu acést'a se termină discutiunea generala, si proiectul d'in cestiune se primă de base pentru pertraptarea speciala.

La desbaterea speciale luara parte: Lad. Bezerédy, B. Halász, Paulu Nyáry, G. Lónyay, Fr. Deák, Vukovics, min. Horváth, Ig. Ghyczy; in siedinti'a de azi s'au primitu — cu putinu modificatiune — §§ 1, 2 si 3. Continuarea desbaterii speciali remane pentru siedinti'a venitoria.

Inainte d'a se inchiajă siedinti'a, presedintele invita pe membrii comisiunii esmise in caușa naționale, să se infatisizeze in cas'a tierii in 4 optomvre la 10 ore a. m. pentru a se consultă. Si cu acést'a se termina siedinti'a la 2 ore d. a.

Pretiul de Prenumerat: Pre trei lune . . . 4 fl. v. a. Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr. Pre anul intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania: 4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni: 10 cr. de linia, si 30 cr. tapa timbre pentru fiecare care publicatiune separatu. In Locul deschis 20 cr. de linia. Unu exemplar costă 10 cr.

Siedinti'a din 30 septembrie a casei deputatilor.

Presedinte: C. Szentiványi, notariu: P. Mihali, ministri: b. Wenckheim, B. Horváth, Gorove, b. Eötvös si Lónyay.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei treceute, presedintele invita pe membrii casei pentru a se infatisi la miss'a celebranda in 4 optomvre in baserec'a d'in fortaret'i a Budei, cu ocaziunea onomasticei m. s. a regelui ung., — apoi face cunoscutu, că cetatea Fiume a primitu (?) cu mare insufletire anexarea ei către Ungaria.

Min. b. Eötvös dă citire si publica bugetul santiunatu pentru anul 1868. — Min. b. Wenckheim cere votarea unui adarsu (pótlék) pentru an. cur., si acést'a o face fiindu indemnatu de spornic'a imultrire a hotilor si a bandelor taiharcscii, cari cu triera tier'a de unu tempu incoce, si cari trebuie stirpate. — S. Bonis doresce, ca cererea ministrului să se indrumze la comisiunea finanziaria.

Apoi se trece la ordenea dîlei, continuandu-se pertraptarea speciale a proiectului de lege pentru rescumperarea diecimelor de vinu; si dupa ce cuvenita mai multi oratori, proiectul — modificat in unele puncte — se primesce.

Siedinti'a d'in 30 sept. a casei boerilor.

Presed: c. Ionu Cziráky, not.: Paulu Rajner, min. b. Wenckheim.

Notariul casei repres. S. Bujanovics prezinta bugetul santiunatu pentru 1868 spre a fi publicat, si estrasul protocolului referitoru la imparatiunea croato-magiana. — Bugetul se publica, ér' proiectul impaciatii se va luă la pertraptare in 2 optomvre. — Arcieppulu Haynal d cere concediu de 4 septemane, care i se acorda.

Unde tinde partid'a domitoria?

Sub titlulu de susu cetim in „Reform“, foia renumitului publicist Schuselka, unu articulu, care, atingendu-ne si pre noi, lu-impartesim si ceteritorul nostru, in estrasu, precum urmeza:

Dupa multe semne oficiose trebuie să respundem la acesta intrebare in modulu urmatoriu: partid'a, care domnesce momentanu in Austria, tinde in intru la o executare teroristică-silnica a constitutiunii d'in decembrie, si in afara: la o alianta cu Francia. In totu casulu acesta procedura este adeveratu decembistica. Dar' apoi responsul la intrebarea de susu trebuie să sună: că partid'a domitoria tinde la perirea Austriei. Cum pote să aiba durata lunga unu statu, in care doue soiuri de popore, cari suntu in minoritate, voiesc să domnesca preste celealte popore, cari formează mai multe? Acesta pentru unu tempu mai indelungat este cu nepotintia si acesta imposibilitate se areta deja in „Cislaitania“ si in scurtu va fi evidentă si in „Translaitania“. Dara si daca aru fi posibila atare domnire, ea totu-si nice de cătu n'ar' forma unu statu liberu. Este dara o amagire, o mintiuna, daca Austria in pusetiunea ei presinta se numesce statu liberu, său plane statulu celu mai liberu d'in Europa.

Contra libertătii decretate de cinci milioane de Unguri protesteaza in Ungaria noue milioane de slavi, romani si nemti; contra constitutiunii octroiate de 8½ milioane de slavi si si o vitia nemtiesca, adeca tirolezii. Asemene organizatiune nu se poate tienè si nu merita a se tienè, pentru că este o stare de fortia. Si pre langa asemene constitutiune si libertătile principale devin ilusorie si imposibile. Acést'a o avemu inaintea ochilor. Cei de la potere nu ceteza a introduce tribunalulu de jurati, garantat in constituutiune, pentru că atunci condamnările politice ar' fi imposibili; Se manuesc legi draconice de presa, pentru a amusi opositiunea naționale si nu se concedu alegările poporale directe, pentru că aceste ar' fi in favorulu contrarilor minoritatii domitorie.

Fatia cu drepturile naturale si istorice ale poporilor, partid'a domitoria n'are altu ce-va de cătu parlamentarismulu doctrinariu, care l'a invenit in epoc'a lui Ludovicu Philipu d'in „Augsburger Allg. Zeitung“, si spre executarea acestui sistem, care a

facutu fiascu si in Francia, acésta partida orbita de post'a de domnire apeleza singuru numai la fortia. Ea trece preste opusetiunea boemiloru la ordinea dîlei, éra conclusele poloniloru, fia resolutiunea, adresa, séu propunerea corecta a lui Smolka, voiesce a le pune simpleminte ad acta; ea contumaceza pre sloveni si pre tirolezi voiesce a-i converte prin gendarmi la liberalismulu ei singuru fericitoriu.

Partid'a domnitoria vre sê domnesca prin spaima, pentru că ins'a-si se teme. Da, ea se teme; fii credintiosi constitutiunei si-temu domnirea si splendoroa. Ei se acatia de totu firulu de paui si spreză că regimul va ignoră si frange tota opusetiunea, si politic'a batjocurei va produce impacatiunea! In afara multe semne areta, că celu putieno o parte a parti-dei domnitorie, anume conducatorii cei mai cutezatori si totu-deodata cei mai fricosi, au mare aplecare pentru o alianta cu Francia. Si o alianta intre Francia si Ispania inca paru forte oportuna publicistiloru, diurnaleloru oficiose si inspirate. Revolutiunea ispaniola inse li va fi nimicu acésta sperare nobila, si Bismark li-ar potè dà desluciri interesante despre genesea acestei revolutiuni.

Pre langa alianta francesa, mai ambla prin capulu constitutiunaliloru nostri si alianta turcesca. In legatura cu acésta inse ur'a contra slaviloru si romaniloru si cumplita spaima de Rusia joca unu rol, care incurca tote mintile si omore totu simtiulu de umanitate si de dreptu. Celu mai latitu diurnal d'in Vien'a face in continuu politica turcesca si serie articlii contr'a poporeloru crestine ale Turciei, pre cum nu i-ar potè serie altmentrelea nici unu diurnal, care stâ in soldulu sultanului. Acésta foia marturiscesc sinceru, că doresce momentulu, in care sê intre turci in Romania pentru a sterpi acestu cui-bu romanesco de revolutiune si apoi, se intielege, a pleca subu jugulu semilunei pre bulgari, serbi etc. La tote aceste foi'a turcofila are numai o superare, nu cum-va adeca sê pasiesca Turci'a la actiune inainte de a fi sigura de participarea Austriei si a poteriloru apusene. Ast'a nu insema alt'a, de cătu a vesti alianta franceso-turco-austriaca. Daca foi'a amintita cugeta si la Anglia, si-a facutu socot'a fâra birtariu.

O alianta cu Turci'a ar' fi unu pericolu, ar' fi perirea secura a Austriei. Ea n-ar' fi atuncia atacata numai de Prusi'a, Rusia si Italia, ci ar' provoca in contra-si o navală generala a poporeloru, ba ar' ave in contr'a sa chiar' si pe nemtii sudici, a caroru alianta fu inca in 1866 forte ambigua.

Cu multa ingrigire vedemu, că politic'a interna si esterna a erei celei mai noue grabesce spre o catastrofa periculosa!

Romanii *).

III.

Cu miscarea lui Vladimirescu cauza romana parea castigata; celu pucinu asià o promiteau ideele secolului si atitudinea luata de Romani la 1821, atitudine, ce i recomandă Europei intrege. — Diverse circumstante inse voira, ca triumfulu sê fia partialu :

*) A vedè nr. 135 si 136.

F O I S L O R A.

Darea la Tinta.

(Estrasi d'in „Rom.“)

In prima-ver'a anului acestui-a o mana de cetatiani, vreo doui-spre-diese, aruncă temeliele unei societăți romane de arme, gimnastica si dare la semnu.

In căte-va lune numerulu membriloru societatii se urcă la cinci suto si prin comitatulu ei, prin silintie de totu felulu, prin spriginulu si ajutorulu, ce gasi in municipalitatea capitalei si in ministeriu, care i inlesni lucrările pe cătu i fù prin potintia, unu nuou si minunatu localu, construitu dupa tote regulele sciintiei tragerei la semnu, se radică ca prin farmecare in trei septemane numai.

Acc'a co stimulă si mai multu activitatea celor, ce dirigeau asta lucrare, fiu, că se apropiă epoca tragerei judiciene si apoi generale. Ce'a d'antâia se si facutu Joui 5 septembrie.

In Dominec'a de 1 septembrie era tragerea generale, a căte doui premiati d'in tote districtele. De demineti'a tragitori si membrii societatii de arme erau adunati in gradin'a societatii. Toti erau pregatiti pentru o sorbare mare, căci era o sorbare natiunale, tenu'ta cea mai neimputabile era observata atât de membrii societatii cătu si de invitati. — Cortegiulu pleca la diece ore fâra diece minute, ce'a ce probă ardorea concurintiloru, or'a plecarei fiindu otarita prin programă la diece. O musica mergea in frunte, apoi urmău in cea mai frumosa ordine mercatorii tragerei cu flamurile lor, juriulu cu drapelulu său, tragitori cu drapelele judeciloru lor, o alta musica si apoi membrii societatii de arme cu drapelulu in frunte.

Cortegiulu era imposante prin marimea lui, incantă-

domni'a fanariotiloru fu sferimata, nu asià si influint'a pernicioasa a Rusiei, care remase in picioare si facutu pe Europa occidentale, care acum incepea sê cunoscă ambitiosele planuri ale Nordului, sê n'aiba incredere in ori-ce manifestare a Romaniloru, său a serbiloru, credinti, că in dosulu acestoru miscări s'ar' ascunde man'a misteriosa a diplomatiei moscovite, ér' agitatiunile si demonstratiunile poporatiuniloru, n'ar' fi de cătu niste pure machinatiuni tiesute de guvernul d'in Petruburgu. Acésta credintia a Europei causă unu reu indoit, mai antâiu, că reclamatiunea Romaniloru nu fu luata mai nici o data in seriosu si apoi lucrul si mai reu inca, e că Rusia, isbutindu a fi recunoscuta de Port'a Otomana, ca protectore Principatelor, trece si mai departe in aviditatea sa, ocupandu aceste tiere in căte-va ronduri si impunandu le eu forța armelor, vestitul Regulament Organic alu generalului Kisseloff (1829-1834), fâra ca ele sê câstige d'in tote aceste, de cătu impilare si unu tiranu mai multu.

Intr'acéste partid'a natiunala, care avea mai bine conscientia drepturilor poporului, se punte seriosu pe lucru si se presinta d'in ce in ce mai poternica fatia cu partidulu boerescu, ce se inclină spre protectoratul Rusiei. Multumita apostolatului său, la 1848 isbucesc revolutiunea si inca de ambe părtele Carpatiloru. Daru vai!... Rusia si Turci'i si-dau man'a pentru a o sdobi si nu se tragu d'in tiera, de cătu dupa consumarea ruineloru acelei gloriose miscări.

Nu trece multu timpu dupa ace'a, si cestiunca Orientului se aprinde, flacarele o cuprinde d'in tote părtele, că lumina se imprască ca fulgerulu, pentru a chiamă la vietia pe poporele impilate de politic'a invasora a panskismului. Orizontele Romaniloru apare atunci, si elu lumanat de sorele libertății: pre data se intrunescu divanurile a d-hoc la Iasi si Bucuresci, si acolo in midilocul aplauselor toturor, formuleza in patru puncte dorintele Romaniloru, si care erau: recunoscerea autonomiei tieri, unirea Moldaviei cu Muntenia, creditatca tronului in persoana unui principale alesu d'intr'o familia regale occidentală, si guvernul constituionalu cu o singura camera. Conferint'a d'in Paris (1858) se incercă sê modifice aceste puncte; Romanii inse, se anticipara fâra pierdere de timpu si le este inainte cu alegerea unui singuru Principe, pentru amendoue provinciele. Atunci poterile, cu tote manoperele Rusiei si protestatările Turciei, n'avura ce face de cătu sê transiga si in 1862, sê recunoscă formalu, de-si numai esceptiunala si temporimente, unirea tierelorloru soitori si autoritatea nouului Principe pe vietia.

Trebă mergea bine si ar' fi mersu inca si mai bine, daca Principele Cuza, autorulu celebrei loviri de statu d'in 1864, n'ar' fi insielatu sperantile Romaniloru, lucru ce a motivat isgonirea sa de la tronu. Unu singuru lucru numai, cauta sê constata-mu, s'a stracuratu ca bunu prin nenumeratele erori ce a comis acelu principale adeca: deslegarea Cestii Agrarie, care cu tote dispositiunile esensive de care a fostu inconjurata, e menita cu tote acestea a usiură forte multu poporatiunile rurale si a dà unu aventu forte mare agricultur i natiunale.

De alta parte, daca ne intorcemu acum privirea spre Romanii d'in Transilvania, căta negligenta,

privirea prin varietatea lui, facea sê bata anima romana, căci era o imagine fidele a traditiuniloru gloriose si a moravurilor democratice ale natiunii romane. In adeveru, langa hain'a negra, tinuta de gala a juriului, se vedea tunica, sumanul si căciul a tieranului: langa botinele luciude ale membriloru societatii si ale invitatorilor, se vedea opincă tragatorului de munte; oficiariul era in acel'a-si rondu cu burgezulu si toti intr'o fratia de care insu-si n'avau conscientia, atâtua ea era in anima fia carui-a.

Musicele cantau pe rondu si necurmatu, mersuri romanesce. Pentru antâia data se audî si mersulu societatii de arme, compusu de acel'a, carui-a musica romana i detoresce atât de multu, de d. Flechtenmacher. Mersulu are unu caracteru vitezescu, romanescu, multa energie, si cuprinde o imitare minunata a vuictului descharcarei puscelor in tienta.

Astu-felul cortegiulu sosi la localulu tragerei, unde intră in ordinea cea mai perfecta.

Hal'a tragerei era impodobita cu unu gustu si atâtă semnificări in fia ce amenuntu, incătu ori cine recunoște că la acésta lucrare presidiuse o anima romana, care batoare pentru marirea romanismului, se recunoște că si aci ca si in alte ocasiuni d. V. A. Urechia, presedintele societatii de arme, pusese zelulu si imaginatiunea sa in servitiulu splendori sorbarei.

D'asupr'a porței de intrare in hala, intră drapelele tricolore, era asediata unu decoru represintandu column'a trajana, asta istoria gloria a originei noastre natiunale; sub acestu decoru era asediata cart'a tierelor romane, astu-felul, cum Provedinti'a si marea imperatru Traianu au voit s'fia, si nu sfisiata, cum este de mane vrajmasie. Column'a trajana d'asupr'a acelei carte a Romanimei, era ca o protestare energica, facuta d'inaintea tragatorilor la semnu ai Romaniei libere,

daca nu ignorantia, n'a probat Europa in privirea intereselor poporului romanu, lasandu-se a se preocupă prè multu de importanța crescunda a cestiunii unguresci!... s'a ficsatu numai in curagiul si staruinti'cu care s'a radicatu poporul lui Klapka si alu lui Kossuth in reclamarea drepturilor sale, si d'in nefericire nu s'a facutu luarea aminte său mai bine a uitatu, că in acea tiera pana acum n'a dominat si inca si astă-di nu domnesce de cătu o repumnata oligarchia, in ale carui-a aspiratiuni de independentia a Ungariei intra voint'a nclegitima, dar manifesta, de a mantine supusu si umilitu pe unu altu popor, care e celu romanu d'in Transilvania. Chiar astă-di, candu dualismulu Dlu de Beust apare triumfatoriu in Austria la Diet'a d'in Pest a se inadu sia cu violentia vocea deputatilor romani, si d'abîe daca se mai permite sê se audia căte-o vorba dulce la adresa Transilvaniei, care susere resignata, dar' nu voiose se indure egemonia magiarilor. — Dara sê speram, si cătu despre noi chiar' credem, că atâtua absurdele pretensiuni ale Magiarilor, cătu si confusione ce voru sê faca unele diuarie d'in interesele romane cu machinatiunile magiarismului Rusescu, voru dispare cu totul si cătu mai curendu, prin staruinti' si politic'a energica, franca si liberala a guvernului ce domnesce astă-di in Bucuresti.

Revolutiunca ce a returnat pe Cuza si a fundat nou'a dinastia, dateza de la 1866. Atunci, ca si alta-data, poterile semnatorie ale tratatului de Parisu, se intrunira cu totele si refusandu de a admite in sinulu loru pe delegatii guvernului provisoriu, incercă sê dispuna intr'unu modu arbitriu de destinatele poporului romanu. La acésta respunsera toti Romanii printr'unu plebiscitu, care ridică la tron pe Carolu de Hohenzollernu, d'in famili'a regale a Prusiei, si mai in urma cu constituunca ce si-delela la 1867, si in care proclama libertatea consciintiei, a presei, a intruniriloru, inviolabilitatea domiciliului, sufragiu directu si mai universale, abolițiunea pedepsei cu morte, doue camere elective, instructiunea gratuita si obligatoria etc. etc. Conferint'a d'in Parisu n'avu ce face altu de cătu sê se incline si astă-data inaintea unei vointe cu atât'a tarie manifestata de Romanii, că Carolu, in tempu ce pe d'o parte obtinea de la Porta solemn'a sa recunoscere si unirea definitiva a tierelor romane, pe de alt'a, cu intilginti'a si libertatea sa, prin faptele generoase si tendintiale sale liberale in interioru si amicale cu natiunile d'in afara, dete a intielege la ce inaltim se urea dorintele si sperantile sale, si cătu de bine scie sê se identifice cu sentimentele romane, manifestate prin plebiscitulu d'in 1866 si consacrate apoi prin o frana recunoscere d'in partea Europei intrege.

IV.

Acum'a că cunoscem trecutulu si prezintele Romaniloru, cea ce a fostu si ar' potè sê fia in viitoru, ori-cine intielege care ar' trebui sê fia rezultatul solutiunei ce va avea cestiunea Oriintului dupa disolvarea inevitabile a imperiului turcescu. O consecintia necesaria e formarea la Dunare a unui poteriu Statu latinu, daca lumea politica n'ar' fi ocupata de mai multe temeri, intre cari e si ace'a, că cercarea unor State independinti pe ruinele Turciei ar' potè cu neesperinti'a si debilitatea loru sê maresca

contr'a nedreptatiloru templor uvitregi, contr'a cotropitorilor de natiunităti.

In midilocul halci, si d'inaintea unei inaltature facute cu pietre brute, pe cari era si asediata verdetia, mostecata cu totu folulu de arme, se puse unu mare fotoliu de stejaru sculptat pentru Domnitorulu Romaniloru: astu-felul odinioru Carpatii stancosi ascundea armele salvarei Romaniei, că pe fruntea muntilor, ca veghe neadormite, stau domnitorii ei buni ai natiunii.

D'inaintea acestui fotoliu, pre partea interiora a frontispiciului halci, era asediata unu tablou represintandu pe Remus si Romulus aperati de nutritoria loru lupoica. Suptu acésta amintire a sorgintei originei noastre, suptu acestu simbolu alu mamei vigilante si puterice aperandu pe fiu antâi nascut ai unei natiuni care domni lumea intrega, erau puse armele Romaniei, ramur'a marelui fluviu alu nationalitatilor latini, ale caroi sorginte erau nutritii lupoicei. Mai jos erau insemnate cuvintele: valore, onore, Romanismu, scu marirea, pastrarea si nemurirea natiunii noastre! Apoi subtu acésta aretare a originei noastre, suptu acésta manifestare a credintici si vointici Romaniloru, erau insirate marelle toturor judecilor si părtilor Romaniei, toturor tierelor locuite de Romanii.

Valuri de tricolore, stendariile toturor judetelor, impodobiu intrulu halci in tote părtele ei.

La unu-spre-dicece ore imnul musiceloru anuntă sora Domnitorului; invitati si membrii societatii se insirau in rondu plecandu de la port'a halci, spre a primi pe M. S., care fu salutat cu strigări repetite si entuziasme de traiesca! Domnitorul respunse cu zimbetulu său amicale si cu afabilitatea obicinuita.

Ajungandu M. S. d'inaintea locului ce-i era rezervat, d. V. A. Urechia i rostii cuventulu urmatoriu:

influiții a daca nu dominiulu Rusiei, in Europa' orientala; alaturea cu acăstă mai e inca chiaru ne-uranti'a, ce ofera asta-di nedependintă' Statelor unu, inconjurare de altele mai mari si ambitiose. Apoi chiaru candu s'ar' efectua acăsta modificare a chartei Europei, in urmarea carei-a Romani'a libera între Carpati, Dunare si Prutu, prin unirea sa cu Besarabi'a de la Rusi, cu Bucovina, Banatul si Transilvania de la Austriaci si cu tierile latine dinestate pe tărīmulu dreptu alu Dunarei, ar' formă un Statu mare, in totulu de mai bine de 12.000,000 de susfete; chiaru candu s'ar' face acăstă, ore cu emanciparea totala si absoluta a Romanilor, problem'a ce ne occupa fi-va ea considerata ca resolvata cu Serbi'a, Grecia si cele-lalte tiere crestine, cuari Romani'a are acelea-si interese geografice, politice si comerciale? . . .

A atinge acestu punctu ar' fi a aduce pe tapetul d'in solutiunile cele mai discutate si mai admise, totu o-data, a cestiunei Oriintelui si care e: Conferatiunea Europei Oriintale. Nu e esecu nostru a o desbate acă d'in nou, atăt'a numai omu indică, că asta-di, mai multu de cătu ori candu, lucreza in favorea si spre triumfulu ei nu numai versiunea accentuata, ce au acele tiere in contră inuitielor invasorie de prin pregiuru, dar' chiaru vinti'a loru ferma si nestramutata de a-si identifica interesele natiunali cu cele ale Libertății.

R. Manuel de Labra.

(Diariul spaniol „El Universel“ d'in 14 aug.)
„Rom.“

Sibiu. De la confusulu universitatii sasesci mai impartasim, că in siedinti'a d'in 19 sept., deputatul Sibiuului br. Bedeus dede unu protestu energetic spre alatură la protocolu, si inca subscrisu de toti deputatii afara de ai Rupci. Protestul e in contră principiilor si in contră dechiararei comesului in conchiamarea si in cuventarea de deschidere in priintă competintii universitatii, si a silei morale, cu care se angusta competintă' universitatii. Comesulu, după ce se miră de acestu protestu, dîce, că elu si-a dechiaratu numai parerile sale in circulariele date de sine. Cu tote aceste protestulu, care cuprinde aperația autonomiei legelative interiore, se primă la protocolu.

Deputatii Sigisiorei propusera, ca siedintele si desbaterea obiectelor economice să fia publice, ceea ce s'a si concrediu uinei comisiuni. Intocma si propunerea deputatilor d'in Bistritia pentru proprietatea unui statutu comunalu in sasime.

In 22 se comise a se alege o comisiune pentru proiectarea statutului comunalu. Se mai decide, ca siedintele universitatii se fia publice. Siedintie secrete voru tienă, candu séu presedintele séu cinci deputati voru propune a se tienă siedintia secreta si universitatea va primă ace'a propunere era in siedintă secreta — totu secreta cu tota publicitatea.

Protocoolele se voru tipari dupa trebuinta.

Dr. Lindner referesce despre o nota a presidiului tribunalului apelativu d'in Sibiu, cumcă tribunalul scaunului Muresianu cu decretu de curte s'a impoterit a fi ca foru esceptiunale pentru dejudecarea crimelor falsificatorilor de chartiele publice

de credetu si eu acăstă jurisdicțiunea s'a estinsu si preste teritoriul sasescu. (Dar' cu crima de neturbarea pacii publice nu e totu asiă? —)

Br. Bedeus propune, ca acestu obiectu important să se mai amane, fiindcă acăstă extindere se impotivesce determinatiunilor privilegiului Andreianu si art. XIII d'in 1791.

Pres. arata propunerea ca universitatea să decida a rugă pe ministeriul magiaru, ca să se fipseze in dieta principiile despre regularea municipiilor si să se alega o comisiune de 5 membri pentru compunerea atarei representatiuni. Nu s'a publicat o traria la acăstă.

In siedinti'a d'in 23 se alegu comisiunile si se face o propunere d'in partea deputatilor Brasovului in caus'a compunerei legei comunale, ér' comisulu să midilucesca de la min. retramiterea resp. proiectu alu universitatii d'in 1863 inderetu.

In 19 septembrie s'a adunatu si consistoriulu evangelicu d'in Transilvania dupa ce se finira esamenele candidatilor la profesura si ale teologilor la preotime, care sunt forte rigorose si nu admitu nici unu capu batucitu la aceste posturi, cari sustinu desvoltarea spiritului in poporu. Aici simoni'a, si patronarea n'are locu, ci numai harnici'a prescrisa.

De la gimnasiulu de statu, noulu directoru propaganda, ca parintii se nu creda respandirilor, că gimnasiulu se va magiarisă, că se va luă respectu si la limb'a germana, si — incatuva! si la cea romana.

Totu in obiectulu acesta se publica concursu pentru 6 profesori noi la gimn. de statu in Sibiuu, cari se scia magiaresce, germanesce si incatuva si romanesce. Incatuva insemeaza totu atăt'a, cătu a-si mantu cine-va urechi'a pana va apucă de a supr'a; mai bine să se dica, că romanesce si de n'oru scă nu e nici o piedeca. Asiă se facu si eu redicarea catedrelor romane pe la academiele de drepturi! — Ore s'au pusu ele vreodata in vietia?! Sermene principiu de egale indreptățire, cum esti de sucită si resucită in caldarea ultraistilor ipernatiunali! „G. Tr.“

Sabiu, 13/25 sept. 1868.

O corespondintia a „Federatiunei nr. 132., datata d'in Resinari, descriindu decursulu alegorei de deputatu clericalu pentru congresu, urmata acolo in 2/14 septembrie a. c., aduce numele subserisului in nisce connessiuni false si vatematorie. Pentru că

1. Corespondintele afirma, „că eu asiu fi propusu inca de la inceputu votare nominala, ce ince nu s'aru fi primitu.“ — Eu acăstă acum o audu antăia data, de la corespondintele, de ore ce eu o astfel de propunere nici am facutu, nici că sciu să facutu cine-va, ba nici chiaru fisicosce nu am potutu face, fiindcă eu la actulu alegorei si respective alu votarei am ajunsu tocmai la urma, asiă incătu d'in cei 57 votanti numai 2—3 au mai venit si votat dupa mine; ér' la inceputulu actului nici că am fostu in beserica, ba dor' inca nici in comun'a Resinari nu ajunsesem, Unde dar' să fiu facutu propunerea? Dor' prin dumbrava?! In adeveru, pasiunea e orba!

2. Să fiu observatu eu, „că siedulele nu suntu uniforme, ci unele mai mari, altele mai mici si să fiu propusu a se aduna deocamdata tote siedulele scrise si să se dè votantilor in mana altel albe“, era este o afirmatiune, carea nu are nici unu temeu; căci candu am sositu eu, votarea era pe gat'a, si eu, luandu o siedula si scriindu intr'insa, o am aruncat

in urna. Dar' tocmai candu s'ar' fi facutu, ceea ce dîce corespondintele, vedea elu in uniformitatea siedulelor pericolu pentru vreunu candidatu? Eu nu intielegu.

3. In fine dîce corespondintele, că eu, „necrediu-mi ochioru,“ asiu fi pretinsu a dou'a ora numerarea voturilor s. a. Acăstă insinuare odiosa se reduce la atăt'a, că gresindu-se d'in intemplare la numerarea voturilor, — fiindu implicite doue siedule un'a in tr'alta — inca inainte de a se scă rezultatul, pare-mi-se pe la nr. 16—17, — eu si multi altii amu observatu, că s'a gresit, dar' se va mai numeră odata. — Corespondintele ce ar' fi facutu, candu ar' fi vedutu o astfel de erore, de-să fără voia?

D'in tote acestea se vede, că corespondintele său a scrisu dupa spuse neexacte, său a voitui inadinsu să me prostitue pre mine in publicu, espunendu-me ca contrariu alu meritului etc. La casulu d'antăiu merita reprobare, căci nu s'a informatu de ajunsu; ér' la casulu alu doilea, inventandu minciune si aruncandu cu tina intr'unu omu, de care pe semne cu alte arme nu s'a sciatu apropiă, merita despreștiu ori căru omu onestu. Si acestu despreștiu i va fi responsulu meu pana atunci, pana candu va dovedi său va indreptă asertele sale!

Z. Boiu.

Noutăți Straine.

ISPANIA. Miscamentele revolutiunari devinu pre dî ce merge totu mai poterice — dupa cum ni spunu scirile d'in urma. Regin'a Isabel'a inca n'a parasit u San-Sebastian-ulu, si comendă fetei sale, contei de Girgent, să nu cuteze a esti d'in Parisu. — Guvernulu d'in Madridu telegrafă representantilor săi de la curtile straine urmatorie: „Cabinetulu anglesu aveă de cugetu a tramete mai multe fregate către tărīmii spanioli; Concha (capulu cabinetului madritensu) d'antăiu nu se invoia la acăstă; observandu ince, că generalulu Prim se infacisiu cu trei fregate in fati'a Cartagenei si voia a bombardă. lasă, ca guvernulu anglesu se faca dupa placu, cum i-se va pară a fi mai bine.“

Dupa „Gaulois“ o multime de voluntari francesi trecuta in Ispania alaturandu-se rescolatilor.

Comitetulu revolutiunaru d'in Madridu s'adresă locuitorilor d'in capitala cu una proclamatiune, in care explică scopulu rescolei actuali. — Se dîce intre altele, că miscamentele spanioli numai atunci voru potă incetă, candu dinastia Bourbonilor nu va mai siede pre tronulu Ispaniei. Concesiunile, ce s'aru face adi d'in partea dinastiei ingrate, nu voru indestulă mai multu pe poporul Ispaniei. Junt'a scie d'in funte securu — dîce proclamatiunea — că unii d'intre membrii partitei moderate incepura a negociu cu generalii (revol.) despre abdicarea reginei in favorulu principelui Alfonsu; junt'a si-tiene de detorintia a dechiară cu tota solemnitatea, că d'ins'a ar' astă de neuitile tote opintirile partitei revolutiunari, decumva acăstă ar' fi aplecata candu-va a se invoia la o astu-fel de transactiune, d'in care n'ar' rezultă caderea totală a Isabelei II. si dinastie sale. — Manifestulu proclama mai departe sutragiul universalu, libertatea presei, a invetiamentului si commerciului, reformarea liberale a tarifelor, incetarea pedepsei de morte, neviabilitatea locuintei si a secretului epistolelor, suspinderea legilor, cari statorescu religiunea statului, dinastia si ereditatea tronului.

dinte, multa sumetă si istetimă. Premiulu antăiu la distanta lungă, fu obtinutu de d. T. Dunca, transis u republicei Vrancea, care a desvoltat dibaci'a si curagiul său in armata generariului Garibaldi, in care a meritatu gradul de capitanu. Cele-lalte premiuri au fostu dobendite de tragedorii de la Botosani, de la Vasluiu, de la Buzeu si de la mai multe alte judetie ce nu ne vinu acum in minte.

Pe la patru ore M. Sa sosi si fu éra-si primiu cum fusesse la inceputulu tragediei. De indata incepù concursulu, intre premiati otisiti de juriu, pentru dobendirea premiurilor de onore ce M. Sa a bine voit u a oferit d'in parte-i si cari se compuneau d'in doue frumose pusce cu doue tieve, d'unu revolveru si d'unu frumosu orologiu. Premiulu antăiu lu-optentiu era-si d. Titu Dunca, apoi Balintu si altii ale caror nume nu le tienem minte. Dupa sfârsirea si a acestui concursu, M. Sa trase cea mai de urma lovitura la distanta mare, si nimeri cu ace'a-si csaptitate ca si la deschiderea tragediei, inchiaandu astu-fel bine, ce'a ce incepuse bine.

Domnitorulu Romanilor imparță apoi insu-si tote premiurile ce se compuneau de carabine si de pusce, adresandu cuvintele cele mai bine voitorie premiatilor, si oferindu premiatilor antăiu si căte o medalia de aur cu effigia Sa ca suvenire. M. Sa se retrase apoi urmatu de urările de iubire ale toturor tragedorilor si asistintilor. Unu tunu anunță inchiderea serbarei si apoi totu cortegiul pleca cu muzica in frunte, pentru a duce la palatulu Domnescu drapelul juriului tragediei, unde fu intemprinut de corpulu de garda a palatului cu tote onorurile militare.

Astu-fel se sfârsi astă frumosa dî, care va remane scumpa in memori'a Romanilor.

Luni sera s'a datu unu banchetu tragedorilor in grădin'a societății de arme. (Va urmă.)

„Pre Inaltate Domne!
„Acele institutiuni, care si-afă in trecutulu natiunii in decinele loru, nu potu se nu prospereze, se nu iea tota desvoltarea de care sunt primitorie.

Nu do la dat'a regulamentului instititoru darei la semnationale intre Romani s'a tienutu serbatori de manuirea armelor, ci in toti seclii d'in urma, candu, cum dîce poetul:

„Romani cu gioge si eu topore
„Se intindeu ziduri pe la otare,
„De aperau nemulu si a lui ogore.“

„Numai d'in diu'a, candu inimice mane desarmara brațul Romanu incetă si serbarca arcului, a geredului si a înței!...“

„Era datu M. Tale Prea I. Domne, Mariei Tale, care in tota institutiunile, cu cari inavutiesei Patri'a, consulti istoria, ca să afli garantiele de vietia ale acelora institutiuni, era, devenit, datu M. Tale să readuni pre Romani la serbatoarea si a barbatiei, precum aiurea i readuni la lumin'a beneficatoria a sciintiei, precum in fine pre toti i readuna înțintule Domnitorului in giurulu tronului Romanilor. — (Applause).

Mari'a Ta!

„Plina de bucuria pote fi anim'a M. Vostre si a ori cănu bunu Romanu in facia cu resultatele dobendite la concursurile de tragere la semnul comunale, judeciane si generale din estu tempu.

Cu o ardore demna de trecutulu natiunale, barbatii nostri sateni si orasieni, s'a intrecutu cu sutele in tragere. — Cea ce e consolatoriu, Mari'a Ta, e că nu dorintă a căstigului cui premiu aduse pre Romani in lupt'a nobile d'in nou organizata, căci de abia căte 5 premie fura puse la dispozitia a sute de concurinti, ci gustulu redescopatul in anim'a lui de manu o ruginita arma strabuna!

„Vuetulu a dieci de mii de descarcature, cari au sguduit de căte-va dile aerulu in tote comunele noastre, au doceptat, M. Ta, pre ultimii cari dormiău inca! Vulturii Romaniei sunt insii... si ventulu care recoresce camp'a Romana va fi dusu, va duce indestul mirosu de erba de pusca, ca să spuna inemicilor nostri, că acă nu mai este pane si sare de cătu pentru amici... era pentru neamici sunt... sunt glontie si bratie, cari sciu duce arm'a si piepturi Romane pline de iubire de tiera si de devotamentu pentru Carolu I.

„Traiesca Carolu I!“

Domnitorulu cu tonul celu mai afabile multiam dliu Urechia pentru cuvintele bine simtite, ce rostise, arestandu multiamirea, ce resimte d'a asiste la o asemenea serbare, si asecurarea, că frumos'a si stramosesc'a institutiune a darei la semnul, va prosperă d'in ce in ce mai multu.

M. Sa dupa ce respusse, deschise concursulu dandu cele d'antăie loviture de focu. La cea d'antăie lovitura M. Sa atinse centrulu, si aplause puterice facera să vibreze hal'a, salutandu ca unu bunu auguru acăstă lovitura justa, data intr'o asemenea ocasiune si dupa cuvintele ce se rostisera. De căte ori Mari'a Sa atingea centrulu, resunau salve de aplause si de urări. Mari'a Sa mai privi cătu-va timpu la tragederea, ce incepù de indata si apoi se retrase, anunțandu, că se va intorce spre a inchide concursulu si spre a imparti premiurile.

Tragerea urmă apoi pana pe la trei ore dupa a media-di, cu regul'a cea mai desevirsita, si in midiloculu veseliei celei mai france. Premiulu antăiu la distanta mica fu dobinditul de unu tieranu d'in districtulu Romanu, numitul Balintu, ruda cu vestitulu preotu Balintu d'in Transilvania, care in 1848 invenită atău de bine pe Unguri a luu cunoscere. Se vede, că in famili'a Balintu dibaci'a este unita cu vitegia si istetimă, căci trajetoriulu Balintu areta in convorbirile lui, forte abun-

Au mai aparut in dîlele d'in urma doue documintelor revolutiunari, unu manifestu cîtra armata si unu raportu de dî d'in taber'a rescolatiloru, — manifestul urmeza: „Oficiri si soldati! Pana adi v'ati luptatu cu pretensiunile disciplinei celei dure, pentruca voi nu sunteți sembriati — dupa cum v'a numit unu generalu, renumit mai multu pentru curtoasi'a sa cea dejositoria, decât pentru faptele sale resbelice, — ci sunteți cetatiani ispanioli, si cu dorere trebuia să suferiti, ca silitiele vostre să le folosesca spre a impiedecă erumperea indignatiunii poporului in contr'a unui atare guvern, care a exploatat tier'a si a depusu comendamentulu supremu in manele sembriatiloru absolutismului, care ni-rapă un'a dupa alt'a libertătile si garantiele, cumpurate cu mare pre-tiu pre campulu bataliei.

Inse vi-at calca juramentulu si ati insielă patri'a vostra, daca n'ati intonă si voi resunetulu accentelor libertătii, cari au esită d'in tienuturile cele inspirate de spiretulu libertătii ale Andalusiei, si cari in scurtu voru fi intonate de natiunea intrega.

Marin'a nostra brava, care pre marea atlantica a datu atâta-a dovedi maretie despre curagiul său, si armat'a ce o insotiesce, au venit in relatiuni amicali cu poporul. Aceste — bratii la bratii — au facutu se fălfaesca flamur'a regenerarii politice si sociali a Ispaniei, acc'a flamura, care in manele nenocitiloru săi conducatori conduce cîtra perire.

In fruntea nostra stau eroii Serrano, Prim, Dulce si alti generali eminenti, cari sunt totu atâta-a dovedi despre unirea toturorii partitelor liberali.

Ce ati potè face in astu-fel de mominte mare? Veti remană dora pre langa unu regim u atâtu de urtu si despretiuitu? Séu veti indereptă silitiele vostre in contr'a fratiloru vostri? Nu! O astu-fel de procedura ar' produce eea mai mare calamitate, resbelu civilu, dar' voi sunteți aperatorii patriei vostre si neci decât calâii acelei-a.

Acei-a, cari subjugara Ispan'a si batu-jocurind-o facu să rosiesca, nu sunt demni a fi aperati de bravii soldati ai armatei spaniole. Acest'a este chiamarea serviloru politiali, a amiciloru guvernului celui vilu. Nu sunt demni, ca să curga pentru ci unu picuru de sange; si neci că va curge; care omu de omenia ar' manuă sabi'a pre langa acei-a, cari vatema lumea intrega, cari ne umilesca si facu să roșim?

Inse opunerea este neposibile, adi, candu natiunea, care a suferit u atâtu de multu, nu mai are patientia. Noi toti suntem spanioli, si toti cu totii dorim triumpharea dreptătii si a libertătii.

Oficiri si soldati! acuma nu se rechiamă curajul vostru, n'aveti d'a invinge inemici, toti sunt amicii, toti sunt frati vostri. Tienut'a vostra solidar' pacica este destula pentru asecurarea triumfului revolutiunii celei mai sacre, mai necesarie si mai avantagiose d'intre tote revolutiunile, a caroru scena a fostu sinulu Ispaniei.

Oficiri si ostasi! Ispan'a va binecuvintă patriotică vostra resolutiune. Noi vomu midilocă regenerarea noastră fără luptă, fără versare de sange si fără turburari, scuturandu jugulu, ce apesa d'atâtu-a tempu umerii nostri. Diosu cu guvernul! Traesca natiunea! Traesca suveranitatea natiunala!

Raportulu de dî, care lu-amintiramai susu, este urmatorulu: „19. sept. la 7 ore demanet'i'a. Cu anima plina de bucuria incepemu raportulu nostru despre inaintarea si direptiunea rescolei nostre: Rescol'a s'a inceputu in Cadix: libertatea a renviat acolo, unde a si nascutu. In 8 a l. c. a pornit o nae d'in Cadix cîtra insulele canarice dupa generalii esiliati. Cu doue dîle inainte de acea parasî o alta nae tierii anglesi si inaintă catră Cadix cu generalul Prim, pe care bravele nostre trupe lu-asceptău cu bratii deschise. Sosindu aci, convocă pe toti generalii pre naea sa, si acei-a d'inspreuna cu armat'a marina intonara prim'a data libertatea, Cadix si San Fernando li-au urmatu. Brav'a nostra marina ocupandu aceste doue puseiuni importante a nimicitu comunicatiunea telegrafica intre mandarinii d'in Madridu si intre proselitii loru d'in locurile rescolei, si faim'a rescolarii marine fu destul'a, pentru ca popormea si garnison'a Sevillei să inalte drapelul liberătătii. Malaga, Granada, Xeres si Andalusia intrega urmara exemplulu. Si nu s'a versatu neci unu picuru de sange, nu s'a arestatu neci o piedeca, căci nu s'a aflatu spaniolu, care să se dejosesc a aperă pe acel'a, pe care natiunea intrega lu-despretiuesce.

Candu buletinulu acest'a va fi esită la lumina, intreg'a armata marina va fi urmatu deja exemplulu datu de frati loru d'in Cadix. — Guvernulu fiindu ajunsu de o asiă lovitura decisiva si neasceptata, se incerca a masca tote faimele triste, ce i vinu d'in tote pările. Procedur'a asăst'a iuse nu face, să intârziu triumphul rescolei, de care numai sugrumatorii tieri tremura.

Trupele d'in Madridu ascépta numai momentu-

lu binevenitu, si se voru alatură poporului si confratiloru săi.

Varietăti.

* * (Conferintie) in caus'a autonomiei basorecei catolice se voru incepe in 1 octobre. Pentru ca laici inca să fie reprezentati, mai multi membri catolici ai casei de susu si de giosu său invitatu pentru a participă in aceste conferinti. S'au tramsu vre-o optu-dieci de bilete de invitatiuni. Resultatul va fi probabilmente, că preutii formandu majoritate voru respinge totu ce nu li va place. De altmîntre invitatiunile au fostu primeite d'in partea toturorii. Sambata avu locu in localitătile Academiei una conferintă preliminaria sub presedinti'a ministrului cultelor. Diferintele esentiale ivite in aceast'a conferintă nu prezinta ceva perspectiva imbucuratoria pentru progresu. Franciscu Deák incepù desbaterile exprimendu-si dorint'a, ca conferintă a d'in 1 octobre să duca la contilegere. Elu nu vede neci una garantia pentru succesu in elaboratulu episcopalilor, deci provoca pre preutim, ca să pregatesca unu altu proiectu, basatul pre principiulu, ca majoritatea sinodului catolic să fie d'in mireni. — Dorintele credintosilor catolici nu voru potè fi multiumite, decât prin garantarea influintei loru in afacerile basorecesc si scolastice. Colom, Ghyczy, Antoniu Zichy, Ladislau Bezeredy, Demetru Horváth, fura toti de acea-si opinione. Contele Cziráky se opuse; elu doresco ca să se sustina influența clerului in afacerile mentiunate. Majoritatea conferintei sprigini inso pre Deák. — Noi dorim d'in tota anim'a, ca aceste conferinti să aiba resultatulu celu mai imbucuratoriu pentru binele si interesulu basorecei catolice, inse nu potem a nu dà expresiune ingrijirei nostre, că ore facutu'sa d'in partea clerului romanu gr.-c. despuseiunile necesarie, ca să nu alunecă cum-va atare pastoriul alu nostru sufletesc spre a pasă in solidaritate cu basorec'a catolica, spre daun'a natiunei si basorec'i nostre. Noi romani, atâtu cei de religiunea gr.-catolica, cătu si cei de cea orientale, avomu constitutiunea nostra basorecesca, autonomia nostra si drepturile nostre, cari tote sunt basate pre accele-a-si principie liberali si umane. Noi nu ne deosebim decât in 4 puncte, cari sunt cu totul a le credintosi. Credint'a nu are nemicu cu datinile noastre vecchie, cari s'a conservat nestramutato până astă-di in amendoue basorecele nostre, său daca s'a delaturat, astă-a s'a facutu in contr'a dreptului nostru garantat prin actulu uniunii. Noi credem, că tote afacorile nostre scolastice, poto multe si basorecesc, s'aru potè ordină, organiză si regulă in modulu celu mai natural prin congresele metropolilor noastre sorori, spre binele si intarirea nostra comune. Ca espediente pentru consolidarea intereselor nostre comune, ambe congresele aru esmit, de exemplu, comisiuni, etc. Astă este, ce dorim noi pentru promovarea culturei poporului nostru si pentru intrunirea intereselor nostre de acea-si natura. Atragem totodata atenția barbatiloru competinti ai natiunei nostre la acestu obiectu de cea mai mare importantia pentru constituinea basorecei nostre, si pentru afacerea instructiunei poporului romanu.

* * (D. A. Vizanti.) licentiatu in litere si filosofia, este numit in interesulu serviciului, provisoriu profesore la liceul d'in Iasi, in loculu dlui A. Naum, care remane profesor suplinitoriu.

* * (Una intrebare cam curioasa) adresă episcopulu Alberregale cîtra investitorii d'in cerculu Bodajk, că adeca: să fie supusu statulu — si mai de parte — beserecc'i ori ba? Intrebati au respunsu, că — nu voru respunde.

* * (Alegerea) noulii deputati in cerculu aleg. alu Vingardului in cottulu Albei inferiore, in loculu dlui canonicei C. Papfalvi, este desfisătă pre 3 optovre.

* * (Congresulu de pace) s'a doschis in Bern in 22 a l. c. fiindu de fată 130 representanti. Primul conclusu alu adunarii fu pronunciarea anatemoi asupr'a stabilitătii armatelor, care „este piedecă absoluta a pacii si a libertătii poporilor.“

* * Cetim in („Tel. romanu.“) In credint'a, că dlu parroc Boiu si-va face d'in parte-si detori'a, subscrisulu se restringe numai la cele ce-lu privescu, si adeca, că d'insulu ca unulu carele a ajunsu d'inspreuna cu P. Boiu mai pre la finalul votarei, neavandu dreptu de a vota cu preotii, panace s'a terminat votarea, a statu departe de votanti in tind'a besericelui. Subscrisulu dura nu a luat parte la aceast'a alegere, ci a fostu numai ca privitoriu si de aceea se provoca la toti, cei ce au fostu de fată ca să arete, deca l'au vedutu votandu său amestecandu-se in vre-o privintia in alegeri. — Pentru ca mai departe să dispară ori-ce umbra despre vre-o influențare d'in partea subscrisului, in favorea unui său altui candidat, de-si cu parere de reu, dara fiindu neccesitatu pentru delaturarea ori-cărei pareri sinistre, se vede silitu a fi asiă de indiscretu si a spune marturisirea propria a unui votant: „că alegerea nu era dupa cum a cîstu, daca nu succede să tragă patru votanti d'in partea contraria“ cu tote că dupa cum va areta protocolul respectiv, majoritatea si asiă a fostu, mi-se pare, numai de doue voturi. Sabiu 10 septembrie 1868.

N. Cristea, redactoru.

Sciri electrice.

München, 28 septembrie. Imperatres'a Rusiei impreuna cu regele Bavariei a sositu astă-di aici si-a continuat caletori'a mai departe.

Viena, 29 septembrie. Foile de astă-di anunță, că imperatul aru fi primitu dimisiunea contei Goluchowski, locutienintelui d'in Galitzia. Consiliul ministerial a decisu, să nu disolva diet'a galitiana.

Belgradu, 28 septembrie. Consululu austriacu Kállay, a sositu aici.

Parisu, 28 septembrie. „Journal de Gironde“ scrie: Concha a ordinat, ca regimentul 27, care voia să se rescole, să nu i-se solvesca salariul. Insurgintii au reocupat Santanderul.

Viena, 29 sept. (Telegr. lui „Pester Lloyd“) Diferinti'a intre Kellersperg si Herbst e complanata; Herbst a capetatu satisfactiune completa prin dimisunarea lui Kellersperg. Conte Antoniu Auersperg a refusat presediul ministerial.

Viena, 28 septembrie. (Telegr. diurn. „Correspondenz“) Se accepta dimisiunarea lui Herbst pentru afacerea cu Kellersperg. Cris'a ministeriala dureaza.

Parisu, 29 septembrie. „Gaulois“ scrie: Baldrich a debareat in trupele insurginti in Vinanor in Catalonia. Prim se accepta in Barcelon'a; sosirea lui va fi semnalulu insurectiunei. Espartero e bolnavu. Concha si Duero si-au tramesu dimisiunile la San-Sabastianu. Regiu'a a impoterit pre Chesta cu formarea unui ministeriu nou. Responsulu lui Chesta nu se scie. Jesuitii Incra, ca provincie basice să apuce armele in favorea reginei. Cadix e declarat portu liberu. Baudela in intrulu tierei se immultesc Regimentulu contelui Girgenti revolteza.

San-Golenu, 29 septembrie. Rinulu a esunat. Calamitatea e mare, au perit mai multi oameni Ap'a scadă.

Parisu, 28 septembrie. „France“ deminte scirea diurnalului „Debatte“, că Turci'a aru fi scrisu nota in privintia Romaniei.

Parisu. 28 septembrie. Regin'a Spaniei n'aprasit San-Sebastianulu. Una depesia d'in Bayonne anuncia, că unică nae, care mai remasese fidela, să aliatu cu insurgintii.

Zagrabia, 27 septembrie. Conductulu de familie ordonat cri ser'a s'a prefacutu intr' una contra-demunistratiune eclatanta. Ajungendu multimea poporului in piati'a lui Jelacsics, resunara provocari pentru monumentulu lui Jelacsics si publicul parasi pre portatorii naimiti ai facielor, se apropi de monumentu strigandu „slava“ memoriei lui Jelacsics, lui Strossmayer, opuseniile boeme, lui Lacky si Rieger; s'au cantat doine natiunale si s'au strigat „pereat“ pentru diferite personе.

Zagrabia, 28 septembrie. Diet'a se amenza pana la santiunarea operatului de impaciatiune.

Viena, 30 septembrie. In contr'a episcopilor d'in Boem'a s'a inceputu investigatiunea pentru turbarea pacei.

Bucuresci, 30 septembrie. Senatulu a decisu, că proiectul pentru concesiunea liniei ferate trebuie luat in consideratiune.

Parisu, 50 septembrie. „Gaulois“ scrie: Taramona, Figueras, Geron'a si intreg'a provincia Saragossa s'au resculat.

(1—6).

Insciintiare.

Subscrisulu, infiintandu aici in Aradu o „Fabrica de auriture“, are onore: a aduce la cunoștiu'a p. t. nobilim, — a onoratului publicu, si deosebi a venerabilei preotimi si a representantilor besericelui: cumcă in fabrică se află de vindare totu feliul de lucruri, care de care mai frumose si gingasie aurite, si se potu procură mai ales Luminarie si Policare pentru beserică si salone, precum Ripedu cu Cruce, complete si auame gatite in modulu celu mai gustosu — pe sau'a besericeloru romane orientale.

Cu deosebire, subscrisulu e gata tot-de-un'a a intreprinde — fie unde — in Ungaria, Transilvania, Banatul si Confinitatea militare, totu feliul de auriture si marmorir de temple si alte lucheruri la beserică, cum si Renoarea auriturelor vecchi după modelulu celu mai nou; garantandu totodata despre lucruri promptu si servitii punctualu — pe langa pretiurile cele mai proportionate si eficiente.

Aradu, in septembrie 1868.

Georgiu Priegl

Fabricant de auriture

in Aradulu-Vechiu.

Proprietariu, redactoru respunditoru si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.